യോഗവാസിഷ്ഠഃ/പ്രകരണമ് 4 ✓
(സ്ഥിതിപ്രകരണമ്)/സർഗം 54✓

പുത്ര ഉവാച .
കീദൃശസ്-താത സംകല്പഃഖ് കഥ-ദുപ+ദ്യതേ+ പ്രഭോ .
കഥംഞ്ച് ച വൃദ്ധി-മാപ്നോതി കഥംഞ്ച് ചൈഷ വിനശ്യതി .. 1

ദാശൂര ഉവാച .

അനന്ത+സ്യാത്മ-തത്ത്വസ്യ/ സത്താ-സാമാന്യ-രൂപിണഃ .
ചിത+ശ്ചേത്യോ+ന്മുഖത്വംയ് യത് /തത്-സംങ്-കല്പാ+ങ്കുരംവ് വിദുഃ .. 2

ലേശതഃഫ് പ്രാപ്ത-സത്താകഃസ് സ ഏവ ഘനതാം ശനൈഃ .
യാതി ചിത്ത-ഖമാ-പൂര്യ ദൃഢ-ജാ+ഡ്യായ മേഘവത് .. 3

ഭാവയന്തീ ചിതി+ശ്ചേത്യംവ് വ്യതിരിക്ത-മിവാത്മനഃ .
സംകല്പതാ-മുപായാതി ബീജ-മങ്കുരതാ-മിവ .. 4

സംകല്പേന ഹി സംകല്പഃസ് സ്വയമേവ+ പ്രജായതേ .
വർധതേ+ സ്വയ-മേവാശു ദുഃഖായ ന സുഖായ തു .. 5

സംകല്പ-മാത്രം ഹി ജഗജ്-ജലമാത്രംയ് യഥാർണവഃ .
ഋതേ സംകല്പ-മന്യാ തേ നാസ്തി സംസാര-ദുഃഖിതാ .. 6

കാക-താലീയ-യോഗേന സംജാ-തോ്സ്തി മുധൈവ ഹി .
മൃഗതൃഷ്ണാ+ദ്വി/ച+ന്ദ്രത്വ/ഭിവാസത്യംഞ്ച് ച വർധതേ .. 7

നിഗീർണ-മാതുലിങ്/ഗസ്യ കനക+പ്രത്യയോ യഥാ .
സ്വയ-മഭ്യേത്യ സത്യോ്ന്തഃസ്/ സംകല്പസ്-തേ തഥാ ഹൃദി .. 8

അസത്യമേവ ജാതസ്ത്വ/മസ+ത്യമപി വർതസേ .
അസ്മിഞ്-ജ്ഞാതേ ച വിജ്ഞാനേ+ ഹ്യസത്യം സംവിലീയതേ .. 9

അസൗ സോ്ഹ-മിമേ ഭാവാഃസ് സുഖദുഃഖ-മയാ മമ .
വ്യർഥമേ-വേതി നാനാ+സ്ഥാ യേനാന്തഃഫ് പരി-തപ്യസേ .. 10

അസ+ന്നേ/വാസ്യ ജാതോ്സി കുതോ ജന്മ-വിലാസതഃ .
വ്യർഥ-മേവാവ-മൂഢോ്സി സംകല്പ-വശതഃസ് സ്വതഃ .. 11

മാ സംങ്-കല്പയ സംകല്പം ഭാവം ഭാവയ മാ+ സ്ഥിതൗ .
ഏതാ-വതൈവ ഭാവേന ഭവ്യോ ഭവതി ഭൂതയേ .. 12

സംകല്പ-നാശയത്-നേന ന ഭയാ+ന്യനു-ഗച്ഛതി .
ഭാവനാ-ഭാവ-മാത്രേണ സംകല്പഃഹ ക്ഷീയതേ+ സ്വയമ് .. 13

സുമനഃഫ്-പല്ലവാ-മർദേ കിംചിദ്-വ്യതികരോ ഭവേത് .
സുസാധ്യോ ഭാവ-മാത്രേണ നതു സംകല്പ-നാശനേ .. 14

പുഷ്പാ+ക്രാന്തൗ കരസ്പന്ദ-യ+ന്തഃഫ് പു+ത്രോപ-യു+ജ്യതേ .
തദ+പ്യുപ-കരോ+ത്യസ്മിൻ-ന സംകല്പ-പരി+ക്ഷയേ .. 15

സംകല്പോ യേന ഹന്തവ്യസ്/തേന ഭാവ-വിപര്യയാത് .
അപ്യർധേന നിമേഷേണ ലീലയൈവ നിഹ+ന്യതേ .. 16

ഭാവ-മാത്രോപ-സംപന്നേ+ സ്വാത്മനി+ സ്ഥിതി-മാഗതേ .
സാധ്യതേ യദ-സാധ്യംൻ തത്/കസ്യ+ സ്യാത്/കിമി-വാങ്ഗ തേ .. 17

സംക+ല്പേ-നൈവ സംകല്പം/ മനസാ+സ്വ-മനോ മുനേ .
ഛിത്ത്വാ+ സ്വാത്മനി തിഷ്ഠ+ ത്വംങ് കിമേതാ-വതി ദുഷ്കരമ്.. 18

ഉപശാന്തേ ഹി സംകല്പേ ഉപശാന്ത-മിദം ഭവേത് .
സംസാര-ദുഃഖ-മഖിലം മൂലാദപി മഹാമതേ .. 19

സംകല്പോ ഹി മനോ ജീവ+ശ്ചിത്തം ബുദ്ധിഃസ് സവാസനാ .
നാമ്നൈ/വാന്യ+ത്വ-മേതേഷാംൻ നാർഥേ-നാർഥ-വിദാംവ് വര .. 20

സംകല്പനാ-ദൃതേ നേഹ കിംചിദേ-വാസ്തി കുത്രചിത് .
തമേവ ഹൃദയാ+ച്ഛിന്ധി കിമേ-തത്/പരിശോചസി .. 21

യഥൈ-വേദംൻ നഭഃശ് ശൂന്യംഞ് ജഗ+ച്ഛൂന്യംൻ തഥൈവ ഹി .
അസ+ന്മയ-വിക+ല്പോ+ത്ഥേ ഉഭേ ഏതേ തതേ യതഃ .. 22

അസിദ്ധം സർവ-മേവൈത/ദസി+ദ്ധേ/നൈവ സാധിതമ് .
സംകല്പേന ജഗ+ദ്യസ്മാദ്/ഭാവനാ+ ക്വാവ-തിഷ്ഠ-താമ് .. 23

[സത്യാ+സ്ഥായാ-മസ+ത്യാംൻ തു കിംൻ നിഷ്ഠാ- വാസനാ ഭവേത് .]
ഭാവനാ+ക്ഷയതഃസ് സിദ്ധിസ്/തതഃഫ് പ്രാപ്യംൻ ന ശിഷ്യതേ .

തസ്മാ-ദസ-ദിദം സർവംവ് വിജ്ഞേയം/ ഹേലയേ+ദ്ധയാ .. 24

തനു-ഭാവ-നയാ തേന സുഖ-ദുഃഖൈർ/ന ലിപ്യതേ .
അവസ്/ത്വിതി ച നിർണീയ സ്നേ-ഹാ+സ്ഥാ ന+ പ്രവർതതേ .. 25

ആ+സ്ഥാ+ക്ഷയേ ന ജായേതേ ഹർഷാ-മർഷൗ ഭവാ-ഭവൗ .
തസ്മാ-ദസ-ദിദം സർവം സുഖ-ദുഃഖാദി-വിഭ്രമൈഃ .. 26

മനോ ജീവഃസ് സ്ഫുര+ത്യുച്ചൈർ/മാനസംൻ നഗരംഞ് ജഗത് .
ഭവിഷ്യ+ദ്വർത-മാനംഞ് ച ഭൂതംഞ് ച പരിവർത-യൻ .. 27

വാസനാ-വലിതംൽ ലോകേ സ്ഫുര+ച്ഛക്തി മനഃസ് സ്ഥിതമ് .
കരോതി+ സ്വാശയേ-നേമാംവ് വ്യവസ്ഥാം മലിന+ശ്ചലഃ .. 28

ആത്മനഃശ് സദൃശീംൽ ലീലാംഞ് ജീവോ ഹൃ+ദ്വന-മർകടഃ .
ദീർഘ-മാകാര-മാദായ നിമേഷാ+ദ്യാതി+ ഹ്രസ്വ-താമ് .. 29

ഗ്രഹീതുംഞ് ചന ശ+ക്യ+ന്തേ സംകല്പ-ജല-വീചയഃ .
മനാഗ്/ദൃഷ്ടാ വിവർ/ധന്തേ+ ഹ്രസന്തി സപരി+ച്ഛദാഃ .. 30

തൃണമാത്രേണ ദീ+പ്യന്തേ സംകല്പാ വഹ്നി-ശേഷവത് .
ജഗത്യ+പ്രകടാ-കാരാഃഫ് പ്രദീപ്താഃഹ ക്ഷണ-ഭങ്ഗുരാഃ .. 35

ഭ്രമദാ ജഡ-സംസ്ഥാനാഃസ് സംകല്പാസ്-തഡി-ദഗ്നയഃ .
യദേവാ-സന്മയം പുത്ര തദേ-വാശു ചികിത്-സിതുമ് .. 32

ശക്യ+തേ നാത്ര സംദേഹോ നാസത്-സദ്/ഭവതി+ ക്വചിത് .
*സംസ്ഥിതോ യദി സംകല്പോ ദു+ശ്ചികിത്.സ്യഃസ് സ്വതോ ഭവേത് 33

കിംത്വ-സദ്ഭൂത ഏവൈഷ സുചി-കിഥ്.സ്യസ്-തദാ ഭവേത് .
അകൃത്രിമംഞ് ചേത്-സംസാര-മല-മങ്ഗാര-കാർഷ്ണ്യ-വത് .. 34

തദേതത്/ക്ഷാലനേ സാധോ/ കഃഫ് പ്രവർതേത ദുർമതിഃ .
കിംൻ ത്വേതത്-തണ്ഡുലേ+ഷ്വേവ തുഷ-കഞ്ചുക-വത്-സ്ഥിതമ് .. 35

യതസ്/തതഃഫ് പ്രയ+ത്നേന പൗരുഷേണ വിനശ്യതി .
അകൃത്രിമ-മപി+ പ്രാപ്തം/ ഭൃശം പുത്ര തഥാ പുനഃ .. 36

സുഖോ+ച്ഛേദ്യ-തയാ+ ജ്ഞസ്യ സംസാര-മല-മാതതമ് .
തണ്ഡുലസ്യ യഥാ ചർമ യഥാ താ+മ്രസ്യ കാലിമാ .. 37

നശ്യതി+ ക്രിയയാ പുത്ര പുരുഷസ്യ തഥാ മലമ് .
നശ്യ+ത്യേവ ന സംദേഹസ്/തസ്മാ/ദുദ്യമ-വാൻ/ഭവ .. 38

അസത്/കല്പൈർ/വികല്പൈർ/യത്-സംസാരോ ന ജിതോ മുധാ .
സ്തോകേ-നാശു ലയംയ് യാതി+ ക്വാസ+ദ്വസ്തു ചിരം/ സ്ഥിതമ്.. 39

അസത്യാമേതി സംസാരഃസ് സ്വ+വ്യ/വ+സ്ഥാംവ് വിചാരതഃ .
ദീപാലോകാ-ദിവാന്ധസ്യ/+ ദ്വീൻ-ദ്വിത്വം സ്വീ+ക്ഷിതാ-ദിവ .. 40

നാസൗ തവ ന ചാ+സ്യ+ ത്വം/ ഭ്രാന്തിം പുത്ര പരിത്യജ .
അസത്യേ സത്യവദ്-ദൃഷ്ടേ ഭാവനാ മാ-സ്മ ഹീ-ദൃശഃ .. 41

മമ ഗുരു-വിഭവോ+ജ്ജ്വലാ വിലാസാ
ഇതി തവ മാസ്തു വൃഥൈവ വിഭ്രമോ്ന്തഃ ..
ത്വമപി ച വിതതാശ്ച തേ വിലാസാ
വിലസതി സർവമിദംൻ തദാത്മതത്ത്വമ് .. 42

ഇത്യാർഷേ ശ്രീവാസിഷ്ഠ-മഹാരാമായണേ വാല്മീകീയേ+ സ്ഥിതി+പ്രകരണേ
സംകല്പചികിത്സാ നാമ ചതുഃഫ്

പഞ്ചാശഃസ് സർഗഃ .. 54 ..

ഓം

****

CHECKED BY GURU P.R.IYER
20.10.21